

Türkçe Ders Kitabındaki ?iirlere Yönelik Analitik Dereceli Puanlama Anahtar?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçe Ders Kitabındaki ?iirlere Yönelik Analitik Dereceli Puanlama Anahtar?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31861>

Özet

Türkçe Ders Kitabındaki ?iirlere Yönelik Analitik Dereceli Puanlama Anahtar? (TOAD), ?ener Demirel ve H. Deniz (2021) taraf?ndan 5. s?n?f Türkçe ders kitaplar?nda yer alan ?iirlerin çocu?a görelilik ölçütlerine uygunlu?unu sistematik bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu araç, ?iirlerin pedagojik, dilsel ve tematik uygunlu?unu objektif kriterler üzerinden analiz etmeye olanak tan?r.

Ölçek, geli?tirme sürecinde kapsamlı uzman görüşlerine dayand?r?lmif?tir. Geçerlik çal??malar?, alan?nda yetkin akademisyenler ve deneyimli Türkçe ö?retmenlerinin de?erlendirmeleriyle desteklenmi? ve Kapsam Geçerlik Oran? (KGO) hesaplamalar?yla bilimsel temeli güçlendirilmi?tir. Güvenirlik analizleri, yüksek düzeyde gözlemci uyumunu gösteren Cohen Kappa Testi ile sa?lanmif?tir ($\kappa=.79$).

Anahtar Kelimeler

Analitik Dereceli Puanlama Anahtar?, Türkçe Dersi, ?iir Analizi, Çocu?a Görelilik, Ders Kitab? ?ncelemesi, Ölçme Arac? Geli?tirme.

Yazarlar

?ener DEM?REL, H. Deniz

Amaç

Bu analitik dereceli puanlama anahtar?nın temel amac?, Milli E?itim Bakanl??? taraf?ndan belirlenen 5. s?n?f Türkçe ders kitaplar?nda bulunan ?iir materyallerinin çocuklar?n bili?sel, duyu?sal ve sosyal geli?im seviyeleri aç?s?ndan uygunlu?unu detayl?ca de?erlendirmektir. Ölçek, mevcut materyallerin kalitesini ölçmek ve Türkçe E?itimi alan?nda materyal seçim süreçlerine bilimsel bir rehberlik sa?lamak üzere tasarlanmif?tir.

TOAD, ?iirlerin içeri?ini sadece genel bir uygunluk üzerinden de?il, ayn? zamanda tematik derinlik, kullan?lan dilin sadeli?i, ritim ve ö?rencilerin ilgisini çekme potansiyeli gibi spesifik kriterler üzerinden analiz ederek, e?itimcilerin ve müfredat geli?tiricilerin daha bilinçli kararlar almas?na yard?mc? olmay? hedefler.

Yap?

Türkçe Ders Kitabındaki ?iirlere Yönelik Analitik Dereceli Puanlama Anahtar?, temel olarak "çocu?a görelilik" yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bir edebi metnin hedef kitlenin (5. s?n?f ö?rencileri) geli?im özelliklerine ve pedagojik ihtiyaçlar?na ne ölçüde hitap etti?ini inceleyen çok

boyutlu bir kavramdır. Ölçek, bu yapıyı değerlendirirken ?iirlerin; dil ve ifade uygunluğu, temaların ya? grubuna hitabı, içerdiği kültürel ve evrensel değerler gibi alt boyutlara ayrır.

Ölçek, puanlamayı bütünsel (holistik) bir yaklaşımdan ziyade, analitik bir yaklaşımla gerçekleştirildiği için, değerlendirilen her bir kriter için ayrı ayrı puanlama yaparak ?iirin hangi yönlerinin güçlü, hangi yönlerinin düzeltilmesi gerektiğini ortaya koyar. Bu da tanılayıcı (diagnostik) geri bildirim açısından büyük önem taşımaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çallmaları, uzman görüşlerine dayalı kapsam geçerli yöntemleri kullanılarak yürütülmüştür. Uzman paneli, üniversitelerin Türkçe E?itimi Bölümlerinde görev yapan 3 Doç. Dr., 2 Dr. Ara?tırma Görevlisi ve Türkçe E?itimi alanında tezli yüksek lisans yapmış, aktif görev yapan 3 Türkçe öğretmeninden oluşturulmuştur.

Uzmanlardan, ölçek maddelerini değerlendirirken Uygun=3, Düzeltilmeli=2, Çakarlımal=1 kategorilerinden birini seçmeleri ve düzeltme önerilerinde bulunmaları talep edilmiştir. Elde edilen uzman görüşleri do?rultusunda, Excel programı kullanılarak her bir madde için Kapsam Geçerlik Oranı (KGO) hesaplanmıştır. KGO hesaplaması, " $KGO = (Nu/N/2) - 1$ " formülü üzerinden gerçekleştirilerek, maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğine dair nicel kanıtlar sunulmuştur.

Güvenirlik

Ölçme aracının güvenilirliğini test etmek amacıyla, Türkçe ders kitabındaki ?iirlerin %20'si seçilmiş ve biri erkek di?eri kadın olmak üzere iki bağımsız uzmana gönderilerek Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı ile analiz etmeleri istenmiştir. Bu süreç, puanlayıcılar arasındaki güvenilirlik (Inter-rater reliability) sağlamaya odaklanmıştır.

Uzmanlar arasındaki uyumu belirlemek için ilk olarak SPSS programı yardımıyla korelasyon analizi uygulanmış ve iki uzman arasında %100 uyum olduğu tespit edilmiştir. Güvenirlik sonuçlarının güçlendirmek amacıyla, uyumun ?ans eseri olup olmadığını kontrol eden parametrik olmayan Cohen Kappa Testi de uygulanmıştır. Uygulanan " $\kappa = /$ " formülü sonucunda, uzmanlar arasındaki uyumun $\kappa = .79$ oranında iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir (Kılıç, 2015, s. 142).

Faktör Analizi

Satılan kaynak verilerde, ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek üzere Faktör Analizi (Açıklayıcı veya Doğulayıcı) uygulandı?na dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ölçek, doğası gereği bir tutum veya ilişik ölçeği değil, kriter odaklı bir Analitik Dereceli Puanlama

Anahtar? (rubrik) oldu?undan, geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? daha çok kapsam geçerli?i ve puanlay?c?lar aras? uyum (Cohen Kappa) testleri üzerine yo?unla?m??t?r.

Analitik rubriklerin temel amac?, ölçülen yap?n?n tüm boyutlar?n? (çocu?a görelilik kriterleri) kapsamakt?r; bu nedenle geli?tirme sürecinde Kapsam Geçerlik Oran?n?n hesaplanmas?, maddelerin yap?ya uygunlu?unun temel kan?tn? olu?turmu?tur.

Ölçme Arac?

Test Type: Geli?tirme (Analitik Dereceli Puanlama Anahtar?)

Format: Analitik Dereceli Puanlama Anahtar?. De?erlendirme, uzmanlar taraf?ndan önceden belirlenmi? kriterler üzerinden yap?l?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Türkçe ders kitaplar?ndaki ?iir materyallerini pedagojik ve edebi aç?dan de?erlendiren akademisyenler, ö?retmenler ve uzmanlar.

Age Group: De?erlendirilen materyal 5. s?n?f ö?rencilerine (yakla??k 10-11 ya?) yöneliktir.

Population Details: Ölçek, 5. s?n?f seviyesindeki ö?rencilerin geli?im özelliklerine uygunluk aç?s?ndan ?iirleri analiz etmek için tasarlanm??t?r. Do?rudan ö?renci uygulamas? yoktur.

Test Methodology: Kriter odakl? analitik de?erlendirme (Criterion-referenced analytic assessment). Uzmanlar, her bir kriteri ba??ms?z olarak puanlayarak ?iirin çocu?a görelilik düzeyini belirler.

Anahtar Kelimeler

?iir Analizi, Çocuk Edebiyat?, Kapsam Geçerli?i, Cohen Kappa, Türkçe E?itimi, Analitik Rubrik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: sdemirel@firat.edu.tr

Correspondence Address: ?ener DEM?REL (F?rat Üniversitesi, ileti?im adresine dayanarak).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Demirel ve Deniz (2021) taraf?ndan akademik bir makale kapsam?nda geli?tirilmittir.

Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar ?ener DEM?REL ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?I?: 2021

Makalenin orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [turkce-ders-kitabindaki-siirlere-yonelik-analitik-dereceli-puanlama-anahtari-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Demirel, ?. ve Deniz, H. (2021). 5. s?n?f Türkçe ders kitabındaki ?iirlerin çocu?a görelilik ölçütlerine göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür E?itim Dergisi*, 10(2), 720-740. doi: 10.7884/teke.5251. Makale ba?lant?s?: [dergipark.org.tr](#)

K?I?ç, S. (2015). *Uyum Analizi (Kappa ve W)*. Ankara: Pegem Akademi.

Türkçe Ders Kitabındaki ?iirlere Yönelik Analitik Dereceli Puanlama Anahtar? Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçe?in maddeleri listelenmemi?tir. Ölçek, 5. s?n?f Türkçe ders kitaplarındaki ?iirlerin çocu?a görelilik kriterlerine göre incelenmesi için belirlenmi? analitik de?erlendirme maddelerinden olu?maktadır.